

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขอเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมืองที่ต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง รวมทั้งจะต้องมีมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง กรณีจึงสมควรกำหนดวิธีการจัดตั้งพรรคการเมืองและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๒.๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง

กำหนดให้บุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกันและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนอาจรวมกันดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง โดยพรรคการเมืองจะต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท หรือในกรณีที่ยังไม่สามารถหาบุคคลได้ถึงจำนวนห้าร้อยคนแต่มีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคนก็อาจมายื่นคำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองกับนายทะเบียนไว้ก่อนได้

๒.๒ โครงสร้าง การบริหารพรรคการเมือง และการดำเนินการของพรรคการเมือง

(๑) กำหนดให้พรรคการเมืองมีคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองและมีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินการของสมาชิกโดยมีหัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมือง

(๒) กำหนดให้พรรคการเมืองมีสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

(๓) สมาชิกของพรรคการเมืองต้องมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดและมีหน้าที่จะต้องเสียค่าบำรุงพรรคการเมืองตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับ

และกำหนดมาตรการในการลดการจัดสรรเงินอุดหนุนในกรณีที่พรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามที่กำหนด

(๒) กำหนดให้มีการจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมืองโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

๒.๗ การสิ้นสุดและการควมรวมพรรคการเมือง

กำหนดหลักเกณฑ์ในการสิ้นสุดของพรรคการเมืองโดยเหตุสิ้นสภาพตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง หรือเป็นการควมรวมพรรคการเมือง

๒.๘ บทกำหนดโทษ

กำหนดให้มีมาตรการทางอาญาในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๒.๙ บทเฉพาะกาล

กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองที่ยังดำรงอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับคงเป็นพรรคการเมืองต่อไป และรองรับให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปและจะต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ให้ครบถ้วนและเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนด รวมทั้งรองรับการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เพื่อความต่อเนื่องในการบังคับใช้กฎหมาย
